

KA
52726

TPC

**HUMANI
TAVAR
RINGI**

AJAKIRI

H.V

S i s u :

Saateks.....	J. Adamson	lk.	1
Noorileht	E. Konsap	"	2
Münd	P. Habraschka	"	5
Vaimujõust	G. de E.	"	6
Bengeke kui nõvvas ..	E. Kits	"	9
Igaviku randaadele	E. Konsap	"	10
Kevadööde algeil	E. Kits	"	13
Mina ja käsipall	E. Killip	"	15
Opilaskonna tegevusest möödunud semestril	A.	"	19
iteid koolielust ...	A.T., O.T., P. ja A.	"	21

— = 0 = —

Kõik Helmut Valku Illustratsioonid

Elaas. It.

1A

~~39494/1~~

S a a t e k s !

Noored! Tulevik kohustab Teid jätkama vanema generatsiooni tööd, et kindlustada enesele ja ühiskonnale paremad eksistentsi võimalused. Rakendage oma teadmised ja võimed tuleviku ülesehitavaks tööks nii oma rahva poliitilises kui ka kultuurilises elus. Rõõva parema tuleviku nimel on moodne kasvatus ja õpetöö ehitatud töö põhimõttele, mille realiseerimine toimub mitmesugusel teel. Üks neist, nimelt The Method of Self-Activating, on rajatud õpilaste isetegevuse põhimõttele, mis läbib punase joonena kogu nüüdisaja kasvatust. Vana kool tahtis valmistada noori ette elule, tänapäeva kooli püüdnud on tuua elu kooli. Õpilaste vaba vaimne isetegevus on paljudes meie keskkoolides leidnud väljenduse õpilaste omavalitsuse allüksuste, nimelt ringide ja nende sektsioonide, tegevuses. Isetegevuse kaudu, kui seda teadlikult ja süstemaatiliselt teostatakse, kasvavad noored iseseisvaks ja tahtetugevaks kodanikeks. Tõsiasi jaks jääb, et meie aeg, mis täis võitlust ja võistlust, vajab mitte ainult haritud ja hääde teadmistega, vaid ka algatusvõimsaid ja tahtejõulisi inimesi, kes suudavad elus orienteeruda ja kellel ei puudu enesekriitika. Meie

elu vajab noori, kes omandanud kindlad ilmavaateli-
sed alused, kes studavad töötada iseseisvalt ja luua
uusi väärtusi meie rahvuskultuurilises elus.

Kui tänapäeva hariduspolitika sihike on kasva-
tada noori isetegevuse kaudu iseseisvaiks loovaiks
inimesiks, siis on õpilaste omavalitsusel ja selle
ringidel täita suured ülesanded. Tartu poeglastegüm-
naasiumi humanitaar-ring, koondanud arvuka õpilaspõ-
re enese ümber juba reaalgümnaasiumi päivil, on jul-
gelt astunud ülalmainitud kõrgete sihtide teenistus-
se. Käesolev töö on üks ta eluavaldusist. Loodame, et
humanitaarring oma tegevusega kaasa aitab süvendada
meie kooli, kui ühiskonna miniatuurse algrakukese,
õpilaste vastutus-tunnet tuleviku eest ja lähendada
õpilase elu realiteedile.

J. Adanson
T.R.G.humanitaar-ringi
hooldaja.

N o o r i l e !

Olete vaadelnud päikese purpurset kerki
varakevade värisevail õrnul hommikuil? Olete märga-
nud, kuid tervitab eluandjat päikest kogu õlmitsev
loodus? -

Noor olla - on viiv päikese tõusengul, hommiku
ärkamisel. Tunda värisevat erutust kui hirmu eel
keskpäeva palavuse - vaevarikast, kirjut ja huvi-
tavat elu. Olla kui stardis eel tundmatuid kaugusi.

siis mõista endile seatud suuri kohustusi ja lootusi. Alakem väiksel, kord-korralt kindlamat pinda jalge alla luues, kuid kindlalt ja kõikumatuult seatud sihti silme ees hoides.

Tulevik on meie teha, sest ta kerkib oleviku ehitatud alusmüüridele!

Hävitagem vana, mis liig habras ja ehitagem uus elastsem ja kindlam, parimaist metallest kuume-
ma tulega ja ilusamais vormes. Vanaga rahulejäämine oleks me paigaltammumine, oleks me surm! Kuid teo-
tsegem hii, et rõõmuga võiksime hüüda:

- Vaat' vana kuob
ja varemetel ärkab elu uus!...

E.Konsap.

M ä n d .

Paul Habrasohka.

Loidab veel kord
läänes leek
ja peitub siis otsatus kauguses...
Nuta' veel päike
purpurpisaraid viimseid.

Järskkaljudel seisavad kuused
küürus nagu raskuse all,
sest ülalt pilved neid üngistavad.

Mänd üksik unistades
näib olesklevat kaduvikus
küll nüüd.

Ta vaatleb kaugeid maid,
mis varjatuks mulle jäävad.

Minu ümber väsinult sirutab org,
ma vaatan kuuskedest kroonit kõrgusse
ahistet igatsusest
sääli üleval alla,
enne kui magades jäigistub mets
ja õõriigis
kisendab põder.

Siiski järsk on rada
ihaldet kõrgusse,
ja elupeeglis ma tunnen
oma pilti õhkavat
täitmatust igatsuses.

Rõlkind saksa keelest
Ricardo.

V a i m u j õ u s t .

Igal pool on olnud sageli oma arusaamine väärtustest. Isegi ortodoksaalseis ringkonnis on olnud oma voolud ja koolid, rääkimata üksikuist isikuist, kelle väärtuste hindamised ja maitseed pole sageli isegi olnud stabiilsed. Nii näeme, et igal pool on oma väärtuste hindamine. Pundub kõikjal suur ja sü-

gav usuline harmoonia. Sageli hinnatakse "s ainult projektiivseid väärtusi. Ajalugu näitab selgesti, kui suured sõjad on kaasas käinud projektiivsete väärtuste himustamisel. Nii on olnud suured võitlused kulla, maa jne. pärast. Kuld on ikkagi projektiivne väärtus, kuigi ta majandusteaduse seisakohalt on püsiv vara. Projektiivsetel väärtustel on ikkagi ainult nii palju väärtust, kui palju neid vajame minimaalseks hirmelamiseks. Põhile projektiivsete väärtuste kohtame siiski suuremaid väärtusi, millest funktsioneeruvad kõik teised väärtused. Niin kohtame ne väimujõudu, mis ainuüksi teeb meid tugevaks ja vabaks. Tugevuse mõiste tavaliselt on relatiivne. Mõned väidavad: "Tugev on see, kes suudab kõik." Teised jälle: "Tugev on see, kes on kõlbliselt ja moraalselt tugev." Ibsen oma "Rahva-vaenlases" juhib meid selle juurde, et kõige tugevam on see, kes on kõige enam üks. Kõigil neil definitsioonel on oma jagu õigust: kuid ikkagi kõige tugevam on lõppude lõpuks see, kes on usuliselt tugev. Usulised väärtused on ikkagi kõige kõrgemad. Seda ei pruugi meil tõestada, see ilmneb Kristuse õpetusest ja elust kõige parel. ni. väärtuste hindamise põhjaks on inimene ise. Immanuel Kandi (1724-1804) järgi leiab inimene ise endas moraalseid nõudmisi ja püüab neega nende järgi elada. Tõhendam on tarve moraalselt elada. Ainult siis on sotsiaalne struktuur tugev, kui kõik koostöölased oma elu üldiste usuliste ja moraalsete nõudmistega järgi. Kuid

Kristus ütleb: "Vaim on küll almis, aga liha nõder". On tõesti loomulik, et inimene eksib, sest ta liha on tõe poolest nõder. Kuid on tähtis, et inimene suudab end parandada. Selleks ongi tarvis arendada vaimu jõudu. Vaimne võim ei põhjene ilmalikul võimu ahnitsemisel ega ka piiritus eneseülendamises, vaid vaimne võim peab põhjenema ainult armastusel. Nagu prof. W. Aleksejeff ütleb, on armastus vaimse võimu kõrgem kolmas ja kogu seesmine tuum. Vladimir Solovjev ütleb: "Kirik on usklike kogu. Nende kogu, kes usuvad - mida? Kõige pealt ristiusus Jumalat, kes on armastus. Kuid kas võib tõsiselt uskuda armastusse, kui inimeses endas ei ole armastust? See- ga ei ole kirik mitte ainult usklike, vaid ka armastajate kogu." Kristus ütleb: "Armastage oma vihasid, õnnistage neid, kes teid ära vannuvad, tehke heid neile, kes teid vihkavad ja paluge nende eest, kes teile liiga teevad ja teid taga kiusavad, et te võiksite saada oma isa lapsiks, kes taevas on." Kuid nagu prof. Aleksejeff väidab, "toob aine võim endaga nii palju avatlust, et temaga kaasas käiv vaim on nii piiratud, et ei ole raske suurtest kohustustest kõrvale kalduda." Siis pole ka ime, et isegi Kristus on meadan võimuga kiusanud. Nagu prof. Aleksejeff väidab, "näeb Adler oma "Individual- psühholoogias" võimupüüdmisses kõigi inimesi toimingu- te baasist". Võimupüüded jagunevad peamiselt kahte suurte gruppi: 1) loomulik grupp, kelle püüded on kooskõlas ümbritsevate sotsiaaloludega. 2) Teine

grupp on sageli patoloogiline, ebaloomulik, kes sisaldab eneses antisotsiaalseid sugemeid, mille mõjul see tüüp on sageli piiritu eneseülendaja. Sageli võivad esimesse gruppi kuuluvad isikud, kui nende karakter ei ole küllalt püsiv ja veendumused on kõikuvad, kergesti muetuda ka teiseks tüübiks. Kuidas vaimujõudu arendada, on juba ise probleem, mille käsitlemine viiks meid liiga kaugemale, seepärast lõpetan Wilhelm Wundti loova sünteesi seadusega, mis kõlab järgmiselt: "Vaimlise arenemise tagajärjel sünnib alaline väärtuste suurenemine. Nii ulatuvad vaimlised väärtused sfääridesse, mida ei saa hinnata dollarites ega paberimarkades. Kes selle peale vaatamata on nendele väärtustele sisemiselt vastuvõtlik, see on, ma usun, tõusnud sinna, kus on iga-vene inimsoo kodumaa!"

C.de B.

Hengeke kui nõvvas.

E. K i t s.

Taivan kõrgen sinkjanahan nigu vilgus,
lautusest nigu kavvest satas härmätist.
Pilvi takan sais tan kuu ning valas mahedust.
Uude pimmen tähekõsi hääbus - maha tilgus.

Kopli takan, kõivi vahel sinkjaid juuni hiilis,
uss'ast sanna taade näie juuskman lummutist.
Kua takan, kavven hainamaa pääl hanipajjest
satas litrid nigu hõbet. Hangen kalliskive
helgis.

Viimases hädas läksin teisele majakorrale, kus elutseb mu vana koolivend Jupsberg, kes on lõpetanud kehakasvatuse instituudi ja nüüd on kuskil koolis õpetajaks või instruktoriks või tont teab, kuidas neid kondivõimlemisekoolmeisterid kutsutakse.

Nagu Jupsberg kuulis, et mul kuskile pole minna ja igav, nii kohe seletama, et maudkui tule aga minuga õhtul kaasa võimlasse, et on keskkoolide käsipallivõistlused, kõvad paarid koos ja väga huvitav vaadata.

Moh - ja mis jäi mul üle? Kell 7 õhtul olimegi võimlas, näitasin Jupsberg'lt saadud priipäsetähe ette ja trügisin sisse.

Ma oli rahvakest, oi-oi. Puhad noored, poisid ja plikad, mõnel vormimütsid peas, mõnel käes. Kõik istusid seinte ääres. Põrand oli keskel puhad laige ja läikis kui kruivain. Aga misparast nad talle valge võõbaga imelikud kriipsud peale olid vedanud, sellest ma küll aru ei saanud. Uurisid ja takseerisid neid kriipse küll ja alul arvasin, et keegi on tõestanud siin mõnda geomeetrilist probleemi või nii, aga siis märkasid, et geomeetria see ikka hästi ei ole.

Ma ei saanud ma aga juurelda selle probleemi kallal, sest kuskilt tuli saali üks mees - pikad valged püksid jalas ja ilma käisteta särk seljas. Mees vahtis igasse külge ringi ja näis nagu kedagi otsivat. Siis nägi ta mind ja tuli kohe minu poole. Tundsin ta ära - see oli Jupsberg ise.

naks. Ma seisin õnnetuseks keset platsi. Vaevalt sain Jupsbergi eeskujul vilistada, kui mõni kaks- kolm poissi, prisked ja turjakad kui puhvlid, jook- sid mu jalust maha. Üks andis põlvega ribide vahele, teine pidi peaaegu mu käe seljatagant välja vään- ma ja kolmas lõi küünarnukiga mul vile kurku. Roo- masin platsi kõrvale ja tõusin püsti. Otsustasin toimida nüüd ettevaatlikumalt ja põikasin igakord kõrvale, kui mõni mu poole tuli.

Veidi aega sain nii laveerida, kui Jupsberg vilistas. Mina kohe kah panin oma toru undama na- gu häiresireeni. Küll, küll, aitab, andis Jupsberg mulle käega märku.

Nagu vile käis, nii kõik jäid seisma. Jupsberg lõi ühe mehele patsti käega õlale ja ütles - "isiklik viga".

Mind hakkas see mäng huvitama. Takseerisin poissi igast küljest, et kus tal on see isiklik viga. Alles lõpuks märkasin, et tal ühe silma peal oli sinine muhk! Pagana terav silm sel Jupsbergil, et niisuguse pisikese asja ära nägi!

Siis nägin, kuidas üks poiss kükitas, palli- ga püsti tõusis ja palli seinale viäkas. Panin tä- hele, et seinal oli laud ja selle küljes naljakas rõngas. Rõnga küljes rippus nagu tükk kalavõrku. See pidi olema korv. Jupsberg vilistas jälle. "Teh- niline viga," ütles.

Sellega olin nõus ka mina. Luidugi tehniline viga on see, kui korvil pole põhja all.

Aga see mäng oli sihuke kiire või kuidas seda peab ütleva, et mitte teragi ei saanud aega seal juures mõelda.

Äkki pall lendas nagu siuhti mu kõrva äärest mööda rahva sekka. Jupsberg vilistas ja hüüdis 1. gümnaasiumi väljaviske!

Aga keegi ei hakanud esimest gümnaasiumi välja viskama. Ma sain rünnakust juba taipu. Ahaa, see on nii, et nad tõrguvad vastu ega kuula Jupsbergi sõna - näevad, et tal pole tublit abilist. Ja siis otsustasin ma oma autoriteedi maksma panna. Mängu tempo oli mu keha ja vaimu kötnud soojaks. Ma hüppasin keset platsi ja karjusin: Esimene gümnaasium välja!

Keegi ei kuulnud mind. Siis saisisin ma vihaseks ühe poisiga, kes kandis seljal Nr 1, õlast kinni ja karjusin: kas kuullete, minge välja.

Jupsberg vilistas ja tuli kohale. Poiss kukkus valju häälega protesteerima: kuidas nii, miks ma pean välja minema, mul pole ju veel nelja viga? Mina aga pöörutasin peale. Vait! Jauksed on Teil sassis, püksisäär rebenenud nina otsas koeranael ja kael pesemata! Või pole nelja viga! KULL on! Marsse, välja!

Jupsberg oli mu kõrval ja soovistas: Kuss, ära tee skandaali, kui sa mängu ei tunne! Ära tee ise midagi, taida ainult täpselt, mis ma käsin.

Heaküll, mõtlesin. Kui nii, siis nii. On ju kole keeruline see spordivärk.

Kajas jälle vilt ja järgmisel sekundil kaks poissi olid mu jalge ees pikali ja kiskusid üksteise kaeest palli. Jupsberg vilistas. "Pall pooleks," hüüdis ta mulle.

Mu oli taskus uhke soome puss. Kaheksa tolli puhast tera. Kui pooleks siis pooleks, mõtlesin, võtsin üksi ja tsiuuh, löikasin palli katki nagu käärtst.

See maal-kue siis hakkas lärm. Õnneks aga hakkas ühe mees laua taga vilet puhuma ja Jupsberg ütles, et poolaeg on läbi. Mina aga tiris ta ruttu saalist ära, sinna väiksesse tuppa tagasi ja seletas:

"O veld sina ka tohnam, jumala eest. Ma ei saa aru, kuidas haritud inimene nii tuma võib olla!"

Teisel poolajal mind enam vilega jooksema ei peetud. Võisin puhata.

S siis aga Jupsberg tuli jälle ja ütles et nüüd on teine mäng, nüüd võid võtta aega laua taga. Läksin uuesti saali. Üle saali oli tõmmatud maailmatu võrk, kummalgi poolal seisis pooltosinat plikasid ja pildus palli kaeest kätte.

Jupsberg ronis kõrge redeli otsa ja vilistas. Selle järele hakkasid plikat mängima. See oli juba rahulikum mäng. Akki Jupsberg vilistas jälle ja ütles: Uus pall.

Ma võtsin ruttu laua alt ühe uue palli ja viskasin platsile. Kõik vaatasid mind aljakate nägudega ja pall visati tagasi. Ma ei taanud midagi aru.

Varsti Jupsberg vilistas jälle ja ütles: aeg maha! Ma võtsin sõnakuulelikult kella, mis mu käes oli ja panin pörandale.

Jupsberg ei saanud mu teoviisist aru. Ta ütles mulle üle saali "Time out!"

Time out - see on ju inglise keel. Seda me tunneme. Time out - eesti keeles - aeg välja!

Võtsin kella ja viskasin ta avatud õhusküst välja...

Peale selle ei mäleta ma midagi. Oli nagu mingi kisa, karjuti vist, et keegi on hull ja mind vist viidi välja. Täiele teadvusele tulin alles tänaval.

Ausõna, sõbrad ja kaasvõitlejad, ei meeldi mulle pörandi see käsipalli-virtsant!

Bina Killip.

Õpilaskonna tegevusest mõõdunud semestril.

Õpilaskonna otsene tegevus väljendub ringide kaudu. Üldmulje saamiseks õpilaskonna tegevusest mõõdunud semestril vaatleme ringide tegevust. Kui arvestada kahe kooli ühendamisega kaasaskäinud olukorda, võib üldiselt rahuldada ringide tegevusega.

Kirilist kiitust väärib raadioring. Ta korraldas semestri jooksul oma liikmeile 8 referaatkoosolekut, pääle nende veel töökoosolekud.

Agarat tegevust on näidanud ka karskusring. Kähu ainult, et ta suures tööühinas on kaldunud väljapoole oma tegevuspiirkonda, kuna ringi erialasse puutuvat tegevust on avaldatud vähe. Karskusring korraldas möödunud semestril 1 referaatkoosoleku, 1 huviohtu, deklamatsioonivõistluse ja teeõhtu. Peale selle andis ta välja seinajaakirja "Leek". Nii-siis tööd on tehtud palju ja seda tuleb hinnata. Ainult see töö ei taha sobida püälkirja alla: "Karskustöö".

Võib osaliselt rahulduda loodusteadusteringi tööga, mis avaldus looduseloo-, keemia- ja geograafiaringi kaudu.

Normaalselt tegutsesid humanitaarringi usulisestiline ja ajaloo sektsioonid. Märkina peab ka humanitaarringi novellivõistluse väljakuulutamist.

Sportiringi korraldusel algasid koolivahelised käsipalli-võistlused kahe miinuse süsteemis. Võistlused kestavad praegugi. Nagu tavalisti olid sportiringil kaks korda nädalas mängutunnid.

Malering alustas maleturniiri koolimeistri nimele, mis praegugi vältab. Samuti korraldas ta välkturniiri.

Kuna eespool-nimetatud ringid ühel või teisel viisil on avaldanud mingisugust tegevust, siis fotoring ja kujutava kunsti ring kiratsesid täielikult. Kujutava kunsti ringi tööd pidurdas peamiselt küll tema hiline tegevusalgu.

auhinnatud novelli autor - IV_r kl. Üpilane
E. Konsap.

Auhinnatud novelli algus leidub käesolevas
numbris.

P.

Ringide juhatuste isiklikud koosseisud
käesoleval semestril.

Fotoringi juhatus: E.Matto II_r - juhataja, E.Luik
IV_r - juhataja abi ja E.Vaaro III_r - kirjatoime-
taja.

Humanitaar-ringi juhatus: A.Tanilov IV_r - juhataja,
J.Vellika V_h - juhataja abi, M.Pillikse IV_t - kir-
jatoimetaja, A.Taur V_h - laekur ja O.Unt V_h - ameti-
tita liige.

Humanitaarringi ajaloo-sektsiooni juhatus: E.Sookael
V_h - juhataja, M.Pöder III_r - kirjatoimetaja
ja L.Palmas III_r - ametita liige.

Humanit.-ringi usulis-eeetilise-sektsiooni juhatus:
E.Sookael V_h - juhataja, A.Taur V_h - juhataja abi
ja P.Tatar V_h - kirjatoimetaja.

Kerakusringi juhatus: A.Selgis III_{tb} - juhataja,
T.Parts III_{tb} - juhataja abi, A.Gexn III_{tb} - kirja-
toimetaja, S.Mihkelson IV_r - kirjatoimetaja abi ja
A.Lauk III_r - laekur.

Kujutava Kunsti Ringi juhatus: H.Valk IV_r - juhata-
ja, M.Pillikse IV_t - kirjatoimetaja ja R.Lipp III_r
- laekur.

Loodusteaduste-ringi juhatus: P.Tatar Vh - juhataja, J.Pahn IVr - kirjatoimetaja, A.Raska IIIr - looduselcoordhima juhataja, P.Mikk Vr - keemiariühma juhataja ja E.Vaaro IIIr - maateaduserühma juhataja.
Maleringi juhatus: A.Mölder Vr - juhataja ja E.Hint IVt - kirjatoimetaja.

Raadioringi juhatus: N.Lill Vt - juhataja, E.Pillikse IVt - juhataja abi, A.Kriisk IVt - laekur, M.Tõruke IVt - kirjatoimetaja ja A.Tannenthal Vt - raamatukoguhoidja.

Sportiringi juhatus: H.Veeber Vh - juhataja, P.Raudsepp Vr - kirjatoimetaja, A.Illi Vt - käsipalli-osakonna juhataja, E.Kangro Vh - kergejõustiku-osakonna juhataja, E.Jonasse IVh - talispordiosakonna juhataja ja M.Sulg Vh - võimlemisosakonna juhataja.

